

Razprava se je začela z uvodnim nagovorom Lidije Živčič (Focus), ki je predstavila projekt Energija za Evropo, v okviru katerega je bila razprava organizirana. Pojasnila je cilje razprave (prispevati k boljšemu akcijskemu načrtu za energetske učinkovitost za Slovenijo) in predstavila predviden program.

V nadaljevanju je mag. Hinko Šolinc (MOP) predstavil proces priprave akcijskega načrta za energetske učinkovitost, ki ga MOP pripravlja v skladu z obveznostmi do Evropske unije. Slovenija mora svoj nacionalni akcijski načrt v Bruselj poslati najkasneje do 30. junija 2007. Predstavil je obliko in predvideno vsebino akcijskega načrta.

Akcijski načrt, ki ga Slovenija pripravlja se nanaša samo na končno uporabo. Akcijski načrt EU obsega URE na vseh področjih.

Evropski cilj doseči 20 % prihranka primarne energije do leta 2020 velja tudi za Slovenijo. Članice si morajo zastaviti cilje tako, da bodo med 2008 in 2016 kumulativno prihranile 9 % energije.

Vsebinska slovenskega akcijskega načrta bo zajemala:

- opredelitev cilja države glede prihrankov energije za obdobje 2008 – 2010 in 2008 – 2016
- seznam ukrepov s prihranki energije po sektorjih (gospodinjstva, storitveni sektor, industrija, promet)
- seznam horizontalnih in večsektorskih ukrepov s prihranki energije
- posebne ukrepe za javni sektor
- ukrepe na področju informiranja

Razširjena definicija energetske učinkovitosti EU: vključena tudi pretvorba primarne v končno energijo. Poleg tega EU šteje kot ukrepe energetske učinkovitosti tudi ukrepe OVE, ki so integrirani v stavbe.

Odperta vprašanja:

- zagotavljanje sredstev za predvidene ukrepe (kako zagotoviti proračunski denar)
- opredelitev akterjev – izvajalcev posameznih programov

Stanje v Sloveniji:

Vse evropske direktive s področja URE so prenesene v naš pravni red na zakonskem nivoju.

Pri nas še vedno velja: »več je boljše« - več energije kot porabimo, boljši smo. Talum ni edini razlog za energetske neučinkovitost države. Vsi ukrepi, ki jih trenutno imamo, so v NEPu. Jih pa ne dosegamo! Mogoče bomo dosegli cilj o podvojitvi kogeneracije. Razlog je tudi premalo zagotovljenih sredstev.

Predstavitev je priprava.

Dr. Mihael Tomšič (SE-F) je predstavil teze energetske (ne)učinkovitosti Slovenije. Te so:

1. Visoka energetska intenzivnost – posledica strukture gospodarstva: velik delež surovinskih dejavnosti. Predlagana rešitev: promocija dejavnosti z visokim deležem znanja.

2. Neustrezna energetska kultura: velja prepričanje, da večja poraba vodi k večji kvaliteti življenja. Protislovnost razvojnih programov! Predlagana rešitev: uveljavljanje nove okoljsko-energetske kulture; odstranitev protislovnosti razvojnih programov, ki govorijo o zmanjšanju energetske intenzivnosti, ne predvidevajo pa zadostnih spodbud; odstraniti protislovnost razvojnih programov, ki hkrati govorijo o zmanjšanju energetske intenzivnosti, ne predvidevajo pa zadostnih spodbud; umik države iz obvladovanja tržnega dela energetskega gospodarstva.

3. Cena energije: če bi bila cena energije višja, bi ljudje pazili na porabo – učinek viden na daljši rok. Problem subvencij. Predlagana rešitev: odprava subvencij; uveljavljanje odprtega in polno konkurenčnega trga z energijo.

4. Neustrezno financiranje energetskih storitev ter opredelitev pristojnosti in odgovornosti za ravnanje z energijo v javnem sektorju: v javnem sektorju ni na voljo sredstev za večje investicije, s katerimi bi bilo mogoče v povprečju energetske učinkovitost izboljšati za 30 – 40%. Prepočasno uvajanje URE v javni sektor. Predlagana rešitev: kampanja za URE v javnih ustanovah; spodbujanje javno-zasebnega partnerstva in drugih iniciativ.

5. Neobstoj močnega povezovalnega akterja za energetske učinkovitost na ravni države: razdrobljenost in slaba koordinacija delovanja med ministrstvi. Odsotnost pristojnosti za celovito načrtovanje energetike. Predlagana rešitev: dobro bi bilo imeti neke vrste agencijo za energetske učinkovitost, ki bi jo organizirala in delno financirala država, bila pa naj bi zmožna delovati tudi na trgu (primer Danska, britanski 'energy saving trust').

Predstavitvev je pripeta.

Po končanih predstavitev se je odprla razprava med udeleženci:

- energetska intenzivnost: Slovenijo bi morali glede energetske intenzivnosti primerjati tudi z neevropskimi državami (npr. Japonska, ZDA itn.). Ni vse odvisno od energetske politike, kot vidimo na primeru ZDA - tam kjer so na oblasti demokrati, so energetske manj intenzivni kot v državah v katerih so na oblasti republikanci. V Sloveniji moramo narediti »decoupling«. Potrebno bi bilo narediti korekcijo metodologije za račun intenzivnosti in sicer za korekcijo energetske intenzivnih gospodarstev.
- kako zagotoviti sredstva za doseganje ciljev iz akcijskega načrta: obstaja strah, da denarja v proračunih ne bo zagotovljenega.
- zakaj nam ne uspe postaviti energetske učinkovitosti na pomembno mesto v energetske politiki. Varčevanje zavirajo tudi podjetja. Moral bi obstajati zakon o izvajanju akcijskega načrta, vendar OP ne more biti spremenjen v zakon, ker ga sprejema vlada, zakone pa parlament. Potrebno je vložiti zakon v parlamentarno proceduro.
- Pomanjkanje znanja in informacij: npr. ljudje se ne zavedajo, da obstaja tehnična možnost daljinskega hlajenja, vsi pa vejo, kaj so klimatske naprave.
- temno nebo Slovenije: racionalizacija javne razsvetljave – Slovenija postaja najbolj razsvetljena država v Evropi. Rešitev so ekološke svetilke. Povezano z motivom za varčevanje, ki ga ni. Javna razsvetljava se financira iz občinskih proračunov, treba je ustvariti pritisk, da se te zadeve uredijo. Potrebno bi bilo organizirati javno razpravo samo na temo racionalizacije javne razsvetljave. Davkoplačevalci bi morali pritisniti na občine, da bi prišlo do racionalizacije.
- energetska učinkovitost javne uprave: potrebno je centralno navodilo/kriteriji o ravnanju z energijo v javni upravi – ki ga lahko pripravi ministrstvo. Priprava demonstracijskih projektov za javni sektor. Zelena javna finančna reforma. Problem niso le sredstva, ampak tudi kadrovske potenciali. Edini, ki lahko javni sektor uredi je ministrstvo za javno upravo, dodatnih sredstev za to ne potrebujemo, ker bomo z ukrepi prihranili. Javni uslužbenci niso motivirani za ukrepe URE – njihovo delo na področju energetske učinkovitosti bi moralo biti ocenjeno, nagrajeno. Npr. delovna uspešnost ravnateljev se mora meriti tudi z učinkovitostjo rabe energije. Na Češkem imajo predpis, po katerem mora biti vsak načrt za gradnjo energetske pregledan. Predpis o obveznosti termostatskih ventilov (kot v Nemčiji) ob vsaki obnovi oz. novogradnji. MOP je odgovoren za zelena javna naročila – to bo spisek priporočil. Izvajalo jih bo pa MJU. Na občine bi bilo potrebno poslati okrožnico, da naj se izogibajo energetske intenzivnim projektom.
- akterji: ne dela se veliko na razvoju akterjev, obstajajo le možnosti za subvencioniranje končnih uporabnikov.
- trg je sredstvo, ne pa cilj: Komu naložiti skrb za zmanjšanje porabe energije? Obveljalo je prepričanje, da se to prepusti trgu, ker imajo prodajalci radi stik s potrošniki. Tudi država je podjetje – primer Danska: ustanovili so komite, ki je moral spraviti javni sektor v red. Kapitalistični časi – cilj je samo profit. URE je, gledano podjetniško, neprofitno. Edino država ima mehanizme za uvedbo URE. Potrebno je postaviti standarde za URE, ne samo pri napravah in stavbah.
- 65. člen EZ: »...Ob enakih stroških za izrabo varčevalnih potencialov na strani rabe ali za zagotavljanje novih zmogljivosti za isti obseg energije imajo prednost ukrepi za doseg varčevalnih potencialov. ...«